

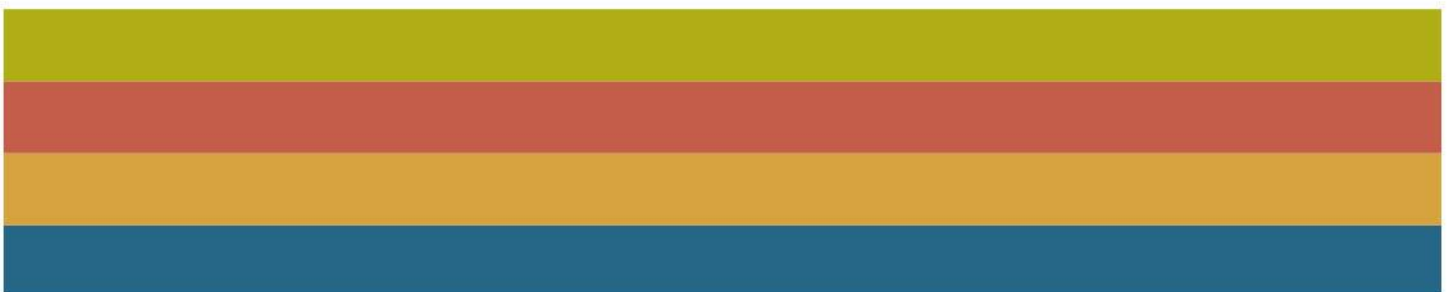
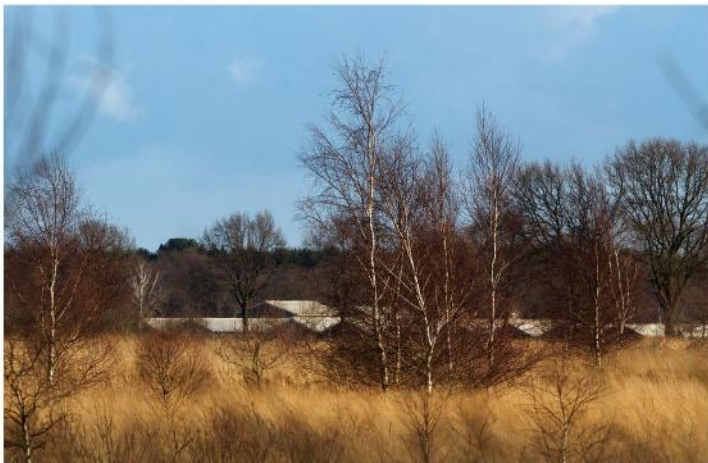

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windpark N33 Veendam/Menterwolde, provincie Groningen

Tussentijds toetsingsadvies over het milieueffectrapport

13 april 2016 / projectnummer: 2589

1. Tussentijds oordeel over het MER

Samenwerkingsverband Windpark N33¹ en RWE Innogy Windpower Netherlands willen samen een windpark realiseren in Menterwolde, Oldambt en Veendam. Het park ligt langs de N33 van Veendam naar de Rijksweg A7. Het park zal een (indicatief) totaalvermogen van 100–120 megawatt (MW) krijgen. Om het park mogelijk te maken stellen de ministers van Economische Zaken en van Infrastructuur en Milieu een Rijksinpassingsplan op. Daarnaast zijn voor het park verschillende vergunningen nodig. Voorafgaand aan de besluitvorming hierover zijn de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport (MER).

Aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna ‘de Commissie’)² is gevraagd om de juistheid en de volledigheid van het MER tussentijds te toetsen voorafgaand aan het moment waarop de omwonenden en andere belanghebbenden in de gelegenheid worden gesteld zich in een zienswijze uit te spreken over het plan en het MER. De gekozen aanpak biedt de initiatiefnemers de mogelijkheid om eventuele onduidelijkheden of tekorten op te heffen voorafgaand aan de zienswijzeprocedure. Deze aanpak verkleint ook de kans op strijdigheden tussen het MER, het plan en de besluiten. De Commissie zal in een volgend advies, na afloop van de zienswijzeperiode, nagaan hoe aanbevelingen zijn uitgewerkt en of het MER aan de besluiten ten grondslag kan liggen.

Bevindingen MER

Het MER beschrijft 6 inrichtingsvarianten voor de invulling van het plangebied. De varianten bestaan uit 23–35 turbines, die telkens anders verdeeld zijn over de beschikbare opstellingsruimte. Uit het MER blijkt ook dat het zoekgebied voor turbines naar het oosten is verruimd, om een optimale invulling van het plangebied mogelijk te maken.

De Commissie vindt dat het MER een goed beeld geeft van de gevolgen van het voornemen voor de leefomgeving, de natuur, het landschap, de veiligheid en de energieopbrengst. Een hoge informatiedichtheid gaat daarbij samen met een goede leesbaarheid. De 6 inrichtingsvarianten verschaffen een goed inzicht in de mogelijkheden om bij het verdelen van de turbines over het plangebied rekening te houden met het landschap, de leefomgeving³, de energieopbrengst en de veiligheid⁴. Dit inzicht is belangrijk omdat hiermee de keuzemogelijkheden om bij het inpassingsplan rekening te houden met het milieu goed zichtbaar zijn geworden. Het MER laat ook zien dat voor andere aspecten, zoals de natuur, er geen onderscheidende verschillen in milieueffecten tussen de varianten zijn.

Advies

De Commissie adviseert in het definitieve MER het volgende nog uit te werken:

- nog niet onderzochte opstellingen die gebaseerd zijn op plaatsing van windturbines van ongeveer 4 MW. Hiermee komen optimalisatiemogelijkheden in beeld die mogelijk nog milieuvoordelen met zich meebrengen (zie §2.1);
- de mogelijkheden om lichthinder van het windpark tegen te gaan (zie §2.2).

¹ Dit samenwerkingsverband bestaat uit Blaaswind BV van grondeigenaren uit Veendam en Menterwolde en Yard Energy.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie, haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Zie ook www.commissiemer.nl door projectnummer 2589 in te vullen in het zoekvak.

³ Door afstanden tot bebouwing te variëren.

⁴ De veiligheid is bijvoorbeeld afhankelijk van de aanwezigheid van aardgastransportleidingen.

Deze informatie is volgens de Commissie nodig om straks het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de besluitvorming over dit windpark. In hoofdstuk 2 licht de Commissie dit verder toe. Daarnaast doet de Commissie in hoofdstuk 3 nog enkele aanbevelingen waarmee zij wil bijdragen aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

2. Nog uit te werken punten definitieve MER

2.1 Onderzochte turbineklassen

In het MER zijn de milieueffecten onderzocht van varianten uitgaande van respectievelijk 32 à 35 stuks 3.2 MW-turbines en 23 stuks 7.5 MW-turbines. RWE heeft tijdens het locatiebezoek⁵ aangegeven dat in verband met het lokale windklimaat de grotere turbines in de 5–8 MW-klasse (zoals de 7.5 MW-machine) binnen het huidige subsidiestelsel niet rendabel zijn te exploiteren. Ook is het marktaanbod van dergelijke turbines voor dit windregime (nog) zeer beperkt. Om deze redenen acht de initiatiefnemer toepassing van dergelijke turbines in het zoekgebied vooralsnog niet realistisch.

De Commissie acht het daarentegen wél realistisch dat windturbines geplaatst worden met een vermogen van ongeveer 4 MW (3.5–4.5 MW). Dit is nog niet onderzocht in het MER. Met deze klasse turbines wordt mogelijk winst geboekt met betrekking tot landschap of leefbaarheid (van het model 35x3.2MW naar bijvoorbeeld 32x4MW of 27x4 MW⁶). Uitwerking van opstellingen met 4 MW-turbines geeft naar het oordeel van de Commissie inzicht in de mogelijkheden die er nog zijn voor verdere milieu-optimalisering van het windpark.

- De Commissie adviseert in het definitieve MER enkele opstellingen uit te werken uitgaande van plaatsing van windturbines van circa 4 MW, bijvoorbeeld door de gevoeligheidsanalyse⁷ uit te breiden met een model met minder turbines. Beschrijf de (milieu-) voor- en nadelen ten opzichte van de varianten die uitgaan van de nu doorgerkende 3.2MW-turbines.

2.2 Verlichting windpark

De Commissie mist in het MER informatie over de mogelijkheden die er zijn om de lichthinder door nachtelijke signaalverlichting van de turbines te beperken. Van de initiatiefnemers (RWE) heeft zij hierover wel informatie ontvangen. Hieruit blijkt dat er diverse kansrijke opties zijn om nachtelijke lichthinder terug te dringen.⁸ De Commissie heeft tijdens het locatiebezoek begrepen dat zowel de gemeenten als de initiatiefnemers en de omwonenden dit onderwerp erg belangrijk vinden.

⁵ De Commissie m.e.r. heeft het plangebied op 8 maart 2016 bezocht.

⁶ Bij deze opstellingsmodellen kunnen de turbines westelijk van de N33 en/of de zuidelijke rij in deelgebied Noord vervallen. De gemeente Menterwolde vraagt hier ook aandacht voor, zie §3.1 van dit advies.

⁷ Zie pagina 273 van het MER.

⁸ Denk aan het Obstacle Collision Avoidance System (OCAS), lichtsignalering gekoppeld aan radardetectie.

- De Commissie adviseert om de mogelijkheden die er zijn om lichthinder door de nachtelijke signaalverlichting van de turbines te beperken, in het definitieve MER nader uit te werken. Maak daarbij ook gebruik van de resultaten uit het recente onderzoek op dit gebied (en het overleg daarover tussen de Rijksoverheid en Luchtvaartautoriteiten), uitgevoerd in en rond windpark Alexia te Flevoland.⁹

3. Overige punten met aanbevelingen

Met de opmerkingen in dit hoofdstuk wil de Commissie een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Aandachtspunten gemeenten Menterwolde, Oldambt en Veendam

Tijdens het locatiebezoek van de Commissie hebben de gemeenten Menterwolde, Oldambt en Veendam aandacht gevraagd voor optimalisatiemogelijkheden voor het windpark en onderwerpen die nog niet voldoende in het MER zijn beschreven. Hieronder reageert de Commissie kort op die punten. Het betreft:

- 1) best beschikbare technieken en turbineklassen toepassen: toepassing hiervan kan worden benut om bijvoorbeeld minder turbines te hoeven plaatsen met behoud van de capaciteit en energieopbrengst van het windpark;
- 2) lichthinder beperken: de continu brandende signaallampen op de gondel van de turbines worden als zeer storend ervaren. De gemeenten verzoeken in het MER meer rekening te houden met de mogelijkheden om de lichthinder te beperken;

Ad 1 en 2. In §2.1 en §2.2 van dit advies gaat de Commissie in op turbineklassen en verlichting van turbines.

- 3) cumulatie geluid onderzoeken: in het MER is aandacht voor de cumulatie van geluid door allerlei bronnen en de invloed en bijdrage van het geluid van de windturbines. Er is in het rapport gerekend met (maatgevende) referentiepunten. Er zijn echter geen referentiepunten beschouwd in de gemeente Oldambt;

Ad 3. De Commissie vindt de cumulatie van geluid goed uitgewerkt in het MER, ook voor de gemeente Oldambt. Op basis van deze gegevens kan relatief eenvoudig ook een beeld van specifieke referentiepunten in de gemeente Oldambt gegeven worden. De Commissie geeft in overweging dit uit te werken.

- 4) aardbevingbestendig windpark ontwerpen: verzocht is in het MER hiermee rekening te houden;

Ad 4. Het MER gaat al in op de aardbevingsbestendigheid van het windpark. De Commissie vindt dat hiermee voldoende informatie is aangeleverd voor de besluitvorming.

- 5) gebruikmaken van de zoekruimte bij het zuidelijke deel van het windpark zoals door de Commissie m.e.r. eerder is verzocht;

⁹ Onderzoek lichthinder windturbines; zie onder meer de website www.windmolenverlichting.nl.

Ad 5. De Commissie ziet op basis van de onderzoeksresultaten in het MER niet dat de voorgestelde verruiming van het zoekgebied nog milieuvoordelen biedt.

- 6) verplaatsen van windturbines westelijk van de N33 naar het gebied ten noorden van de Rijksweg A7 en laten vervallen van de zuidelijke rij van gebied Noord.

Ad 6. De Commissie is het eens met de gemeente Menterwolde dat het eventueel vervallen van de drie turbines westelijk van de N33 voordelen voor het landschap heeft en het eventueel laten vervallen van de zuidelijke rij (in het noordelijke deel) voordelen heeft voor de leefomgeving (grotere afstand tot het dorp Meeden). Dit sluit aan op de optimalisatiemogelijkheden genoemd in §2.1 van dit advies. De gemeente stelt voor deze turbines naar boven de A7 te verplaatsten. RWE geeft in een reactie daarop aan dat het aantal ondergrondse leidingen in het gebied ten noorden van de A7 dermate groot is dat de ruimte voor plaatsing van windturbines erg beperkt is. Daardoor zou geen herkenbaar plaatsingspatroon mogelijk zijn, alleen een zwermopstelling. Deze informatie is logischerwijs nog niet in het MER opgenomen omdat het gebied boven de A7 buiten het plangebied ligt en de scope van het MER.

- De Commissie geeft in overweging in het definitieve MER ook de (on-)mogelijkheden en milieuvoor- en nadelen van plaatsing van windturbines ten noorden van Rijksweg A7 te beschrijven, zodat hierover duidelijkheid ontstaat.

3.2 Vergelijking varianten per kWh

In het MER is de vergelijking van de varianten gebaseerd op verschillen in absolute effecten. Van belang daarbij is dat niet alle inrichtingsvarianten dezelfde energieopbrengst hebben. Daardoor scoren varianten met weliswaar grotere effecten (geluid/slagschaduw) maar ook met een grotere energieopbrengst, relatief ongunstig. Om deze reden heeft het meerwaarde de vergelijking en beoordeling van de varianten ook te baseren op de effecten per eenheid van opgewekte energie (kWh). Dit is nu nog niet gebeurd.¹⁰ Met dit overzicht worden de relatieve verschillen tussen alternatieven in een oogopslag in een tabel zichtbaar.

- De Commissie geeft in overweging in het definitieve MER ook de vergelijking van de varianten (inclusief de variant uitgaande van 4 MW-turbines) per eenheid van opgewekte energie op te nemen.

3.3 Aantasting leefgebied akkervogels

De gevolgen voor de natuur acht de Commissie helder en correct beschreven. Ze heeft hierover één opmerking. Het MER laat zien dat het Leefgebied Akkervogels zoals dat door de provincie Groningen is aangewezen in het kader van de nieuwe omgevingsvisie, wordt aantast. Uit het MER blijkt nog niet duidelijk hoe daarmee wordt omgegaan.

- De Commissie adviseert in het definitieve MER te verduidelijken hoe met de aantasting van het Leefgebied Akkervogels zal worden omgegaan.

¹⁰ Zie verder <http://api.commissierner.nl/docs/mer/p25/p2589/a2589rd.pdf> voor advies over het maken van deze vergelijking.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Samenwerkingsverband Windpark N33 en RWE Innogy Windpower Netherlands

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken (coördinerend)

Besluit: vaststellen van een Rijksinpassingsplan en omgevingsvergunningen

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie D22.2 en vanwege passende beoordeling

Activiteit: oprichten van een windpark met een totaal vermogen van minimaal 100MW langs de N33 in de gemeenten Menterwolde, Oldambt en Veendam

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 14 september 2011

Aankondiging start procedure in de Staatscourant van 13 oktober 2011

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 14 oktober t/m 25 november 2011

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 22 december 2011

Ontvangst milieueffectrapport: 9 februari 2016

Tussentijds toetsingadvies uitgebracht: 13 april 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. drs. S.J. Harkema (secretaris)

dhr. ing. C.P. Slijpen

dhr. ir. J.H. van der Vlist (voorzitter)

dhr. ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie: <http://www.commissiemer.nl/advisering/watbiedtdecommissie>

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Milieueffectrapport Windpark N33, inclusief bijlagen, 21 januari 2016
- Samenvatting MER Windpark N33, 27 januari 2016
- Voorontwerp Inpassingsplan Windpark N33, 28 januari 2016

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

